

Remiss - Ny dataskyddslag SOU 2017:39

Sammanfattning

Mörbylånga kommun anser att utredningen i stort har gjort rimliga bedömningar och avvägningar. Vissa synpunkter finns dock när det gäller åldersgränsen för barns samtycke som rättslig grund i avsnitt 9 och när det gäller sanktionsavgifterna i avsnitt 18.

Mörbylånga kommun anser att åldersgränsen för barns samtycke bör bara 15 år eller möjligen 16 år. I utredningen finns mycket bra argument för detta, även om utredningen har dragit en annan slutsats av dessa argument än Mörbylånga kommun gör.

När det gäller sanktionsavgifterna anser Mörbylånga kommun att reglerna om sanktionsavgifter bör utformas så att alla kommuner och myndigheter påverkas någorlunda lika i ekonomiskt avseende vid liknande överträdelser oavsett storlek.

Beskrivning av ärendet

Regeringskansliet har bjudit in Mörbylånga kommun att yttra sig över det betänkande som lämnats av Dataskyddsutredningen (SOU 2017:39).

I betänkandet föreslås att en ny lag införs med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, i betänkandet kallad dataskyddslagen.

Förvaltningens synpunkter

Mörbylånga kommun anser att slutsatserna i betänkandet i stort är rimliga och att avvägningarna för det mesta är väl gjorda. Några saker behöver dock särskilt nämnas.

Avsnitt 7.4 Förslag om upplysningsbestämmelse

Mörbylånga kommun delar utredningens uppfattning om att en upplysningsbestämmelse om att dataskyddsförordningen inte ska tillämpas om den i vissa delar strider mot grundlag. Fortfarande dyker frågor upp gällande personuppgiftslagen som visar att många inte inser att offentlighetsprincipen är överordnad.

Avsnitt 8.3.4 Behandling för att utföra uppgifter av allmänt intresse

Begreppet allmänt intresse kommer att vara viktigt för kommuners behandling av personuppgifter. Det är därför viktigt att det görs tydligt vad som avses med begreppet. Med tanke på att begreppet allmänt intresse nu tycks få en delvis annan innebörd än tidigare så anser Mörbylånga kommun att det är viktigt att begreppet tydliggörs så att det ska vara så enkelt som möjligt att göra rätt.

Även vad det innebär att det ska vara en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning eller av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning bör göras tydligt i den nya lagen. Vilken detaljnivå behövs till exempel i en nämnds reglemente för att en viss uppgift ska anses ha stöd i ett beslut som grundas på lag? Sådana frågeställningar behöver belysas för att tillämpningen av lagen ska bli så enkel som möjligt.

Avsnitt 9 Barns samtycke som rättslig grund

Mörbylånga kommun delar inte bedömningen att 13 år är en lämplig gräns för när någon kan ge ett samtycke som utgör en rättslig grund för personuppgiftsbehandling. Vi anser att 15 år eller möjligen 16 år är en rimligare åldersgräns.

I avsnitt 9.3.1 behandlas samtycke som rättslig grund där det bland annat framkommer att den som ger sitt samtycke ska vara informerad på ett begripligt sätt om vad samtycket innebär. Den som ger sitt samtycke ska alltså förstå vad denne samtycker till och konsekvenserna av det.

I avsnitt 9.3.2 lyfts fram att barns personuppgifter förtjänar ett särskilt skydd eftersom barn kan vara mindre medvetna om risker och rättigheter.

I avsnitt 9.4.4 visas att det är ovanligt i svensk lag med en åldersgräns som är lägre än 15 år. Man blir exempelvis straffmyndig vid 15 års ålder och man får bestämma om en hel del ekonomiska angelägenheter när man fyllt 16 år.

Den slutsats som utredningen kommer fram till i avsnitt 9.4.6, att åldersgränsen bör vara så låg som möjligt, är med tanke på ovanstående något svårbegriplig. Avsaknaden av en fungerande metod för åldersverifiering talar knappast för en lägre åldersgräns, utan i så fall snarare för att det inte bör finnas någon åldersgräns alls. Oavsett vid vilken ålder gränsen går så är problemet detsamma.

Riktigt märkligt blir argumentet att det skulle vara svårt för föräldrar att ta ställning till ett svårbegripligt avtal. Det måste ju vara ännu svårare ju yngre man är. En vuxen bör kunna klara av det bättre än en 13-åring. Detta talar ju snarare för att åldersgränsen bör vara så hög som möjligt.

I avsnitt 9.5 ger utredningen mycket tunga argument för att åldersgränsen bör vara så hög som möjligt. Det tas där upp att det ofta är komplex och svår information även för en vuxen, det är svårt att värdera riskerna och det finns en risk för att yngre barn, för att inte bli utanför den sociala gemenskapen, samtycker till en mycket omfattande personuppgiftsbehandling utan att förstå innebörden av ett sådant beslut.

Allt detta talar mycket kraftfullt för att åldersgränsen bör vara lägst 15 år.

Avsnitt 18 Sanktioner

Mörbylånga kommun delar utredningens uppfattning att enskildas intresse av skydd av sin personliga integritet väger lika tungt om uppgifterna behandlas i offentlig sektor som i privat verksamhet. Det är därför rimligt att sanktionsavgifter införs även för myndigheter.

Samtidigt ser Mörbylånga kommun ett problem om tillämpningen kommer att bli sådan att beloppen bestäms till samma belopp för samma typ av överträdelse utan hänsyn till myndighetens eller kommunens storlek. En avgift på 10 miljoner kronor har helt olika effekt för Stockholms kommun jämfört med Bjurholms kommun. I en stor kommun kan det hanteras och kanske inte ha alltför stor inverkan på kommunens förmåga att fullgöra sina uppgifter, medan den mindre kommunen skulle drabbas av ekonomisk katastrof om man blev påförd en avgift på 10 miljoner kronor.

När det gäller exempelvis upphandlingsskadeavgifter så finns en koppling till hur stor upphandlingen är, vilket delvis reglerar problemet med olika stora kommuner. I den större kommunen omfattar upphandlingen av en viss vara eller tjänst normalt sett större belopp än i den mindre kommunen, vilket gör att det finns ett tak som till viss del är anpassat till kommunens storlek och ekonomiska förmåga.

När det gäller förslaget till sanktionsavgifter i dataskyddslagen så finns ingen motsvarande mekanism som skulle kunna utgöra en reglering för att effekten för olika kommuner skulle bli så jämlig som möjligt.

Mörbylånga kommun anser därför att reglerna om sanktionsavgifter bör utformas så att alla kommuner och myndigheter påverkas någorlunda lika i ekonomiskt avseende vid liknande överträdelser oavsett storlek.

Ann Willsund
Kommunchef

Ulf Gustavsson
Kommunsekreterare